

2015/2323(INI)

25.1.2016

RAPORTI PROJEKT

uute võimaluste kohta energiatarbijatele
(2015/2323(INI))

Tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon

Raportöör: Theresa Griffin

PR_INI

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK	3

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

uute võimaluste kohta energiatarbijatele (2015/2323(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni teatist „Uued võimalused energiatarbijatele“ (COM(2015)0339),
- võttes arvesse komisjoni teatist „Avaliku konsultatsiooni algatamine energiaturu uue korralduse üle“ (COM(2015)0340),
- võttes arvesse komisjoni teatist „Vastupidava energialiidu ja tulevikku suunatud kliimamuutuste poliitika raamstrateegia“ (COM(2015)0080),
- võttes arvesse komisjoni 26. novembri 2014. aasta teatist „Investeerimiskava Euroopa jaoks“ (COM(2014)0903),
- võttes arvesse komisjoni 15. novembri 2012. aasta teatist „Toimiv energiaturg“ (COM(2012)0663),
- võttes arvesse komisjoni teatist „Konkurentsivõimeline vähese CO₂-heitega majandus aastaks 2050 – edenemiskava“ (COM(2011)0112),
- võttes arvesse komisjoni 15. detsembri 2011. aasta teatist „Energia tegevuskava aastani 2050“ (COM(2011)0885),
- võttes arvesse kolmandat energiapaketti,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiivi 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiivi 2009/28/EÜ taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivi 2005/29/EÜ ebaausate kaubandustavade kohta,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta

direktiivi 2011/83/EL tarbija õiguste kohta,

- võttes arvesse oma 19. juuni 2008. aasta resolutsiooni Euroopa energiatarbijate õiguste harta kohta¹,
 - võttes arvesse oma 10. septembri 2013. aasta resolutsiooni toimiva energiaturu kohta²,
 - võttes arvesse oma 14. märtsi 2013. aasta resolutsiooni energia tegevuskava kohta aastani 2050 ja tuleviku kohta koos energiaga³,
 - võttes arvesse oma 4. veebruari 2014. aasta resolutsiooni nutivõrkude arendamise kohalike ja piirkondlike tagajärgede kohta⁴,
 - võttes arvesse oma 10. märtsi 2014. aasta resolutsiooni tarbijakaitse kohta kommunaalteenuste puhul⁵,
 - võttes arvesse oma 15. detsembri 2016. aasta resolutsiooni Euroopa energialiidu suunas liikumise kohta⁶,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 52,
 - võttes arvesse tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni raportit ja siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni arvamust (A8-0000/2016),
1. väljendab heameelt komisjoni avaldatud teatise üle „Uued võimalused energiatarbijatele“;
 2. rõhutab, et käimasoleva energiaalase ülemineku käigus toimub eemaldumine tsentraliseeritud, jäigast, fossiilsetel kütustel põhinevast süsteemist ja liikumine detsentraliseerituma, paindlikuma ja rohkem taastuvatel energiaallikatel põhineva süsteemi suunas;
 3. on seisukohal, et seoses sellega peaks energialiit keskenduma eelkõige kodanike huvidele ning:
 - a. pakkuma kodanikele stabiilset, taskukohast, säästvat, õiglast ja läbipaistvat energiat, energiatõhusaid tooteid ja eluaset;
 - b. võimaldama kodanikel puhast energiat ise toota ja salvestada, võtta meetmeid energia säästmiseks ja hakata aktiivseks osalejaks energiaturul oma tarbimisvalikute ning turvalise ja kindla panustamise kaudu tarbimiskajasse;
 - c. kõrvaldama kütteostuvõimetuse põhjused;
 - d. kaitsma tarbijaid tarnijapoolsete kuritarvituste ning konkurentsi moonutavate ja

¹ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0306.

² Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0344.

³ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0088.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2014)0065.

⁵ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2014)0342.

⁶ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2015)0444.

ebaausate tavade eest ning võimaldama tarbijatel täiel määral kasutada oma õigusi;

4. on seisukohal, et energiaalane üleminek peaks üldpõhimõttena kaasa tooma detsentraliseerituma ja demokraatlikuma energiasüsteemi, mis on kasulik kogu ühiskonnale, suurendab kodanike kaasatust kohalikes kogukondades ning võimaldab neil energia tootmise, jaotamise ja salvestamise vahendeid täielikult või osaliselt omada, kaitstes samas ka kõige haavatavamaid inimrühmi;

Toimiva ja tarbijatele kasuliku energiaturu suunas

5. on seisukohal, et kolmanda energiapaketi eesmärki (tõeliselt konkurentsivõimelise ja tarbijasõbraliku energia jaemüügituru loomine) ei ole veel saavutatud, nagu nähtub tarbijate tarnijavahetamise ja rahulolu madalast tasemest ELis, püsivalt kõrgest turu kontsentratsioonist ning suutmatusest kajastada jaehindades langevaid hulgimüügikuluseid;
6. palub seetõttu komisjonil ja liikmesriikidel hoolikalt tagada kolmanda energiapaketi täielik rakendamine ning nõuab selle läbivaatamist ja järgmiste soovitude arvessevõtmist:
 - a. soovib suurendada arvete läbipaistvust ja selgust, et need sisaldaksid teavet lõpphinna kohta koos eri maksude, lõivude ja tariifide selgitusega ning teavet eri energiaallikate ja kaebuste käsitlemise kohta, selgeid viiteid kontaktpunktile ning teavet tarnijate vahetamise ja energiatõhususe meetmete kohta; rõhutab, et keelekasutus peab olema selge ja tehnilisi mõisteid tuleb kas vältida või selgelt lahti seletada; palub, et komisjon määratleks selles valdkonnas miinimumstandardid;
 - b. soovib kaaluda energiaarvetel esitatavate võrdlevate pakkumiste kohustuslikuks muutmist, et võimaldada kõigil, ka interneti juurdepääsuta või vastavate oskusteta tarbijatel näha, kas nad saaksid tarnijat vahetades raha kokku hoida; on seisukohal, et arvetele tuleks lisada ka võrdlus ülejäänud tarbijatega, et aidata kaasa energiatarbimise vähenemisele;
 - c. soovib koostada eeskirjad hinnavõrdlusvahendite suhtes, et tagada tarbijate juurdepääs sõltumatutele, ajakohastatud ning arusaadavatele hinnavõrdlusvahenditele; on seisukohal, et liikmesriigid peaksid kooskõlas Euroopa energeetikasektori reguleerivate asutuste nõukogu suunistega välja arendama kõiki hinnavõrdlusvahendeid hõlmavad akrediteerimissüsteemid;
 - d. soovib piirata standardsete tariifide hulka, et lihtsustada eri tarnijate ja tariifide võrdlemist ning vältida sama toote puhul segadust tekitavalt suurt tariifide hulka;
 - e. soovib kaaluda kohustuse kehtestamist tarnijatele rakendada oma klientide suhtes automaatselt varasematest tarbimistavadest lähtuvat kõige soodsamat tariifi; märgib, et võttes arvesse tarnijate vahetamise madalat taset kogu Euroopas, on paljud majapidamised, eeskätt kõige haavatavamad, energiaturul kaasamata ning ostavad energiat ikka veel aegunud ja kallite tariifide alusel;
 - f. soovib võtta meetmeid, et võimaldada jaehindadel paremini kajastada hulgimüügihindu ning muuta fikseeritud elementide, eelkõige võrgutasude, maksude

ja lõivude osakaalu suurenemise suundumust energiaarvetel, kuivõrd sageli kujutavad need endast regressiivseid elemente; soovib kohaldada selliseid elemente progressiivselt või võimaluse korral rahastada neid muudest allikatest;

7. rõhutab, et liikmesriigid peaksid täielikult rakendama kolmandas energiapaketiis sätestatud tarnija vahetamist käsitlevad sätted ning et siseriikliku õigusega tuleb tagada tarbijate õigus tarnijaid kiiresti, lihtsalt ja tasuta vahetada, maksmata seejuures lõpetamistasusid või trahve;
8. on seisukohal, et edendada tuleks kollektiivseid üleminekusüsteeme ja -kampaaniaid, et aidata tarbijatel leida parem lahendus; rõhutab, et kõnealused süsteemid peaksid olema sõltumatud, usaldusväärsed, terviklikud ja kaasavad ning jõudma ka vähem kaasatud inimrühmadeni; on seisukohal, et seda rolli sobiksid hästi täitma kohalikud ametiasutused, reguleerivad asutused, tarbijaorganisatsioonid ja muud mittetulunduslikud organisatsioonid ning et kaaluda tuleks sellise tegevuse toetamist Euroopa Liidu vahenditest;
9. rõhutab, et liikmesriigid peavad energiatarbijate kaitsmiseks nõuetekohaselt rakendama ja jõustama ebaausaid kaubandustavasid ja tarbijate õiguseid seoses rändmüügiga, ebamõistlikult kahjustavaid lepingutingimusi või tavasid ning agressiivseid turundusmeetodeid käsitlevad direktiivide sätted;

Energiasüsteemi demokratiseerimine, mille saavutamiseks aidatakse tarbijatel energiaalase ülemineku protsessis sisuliselt osaleda, toota ise energiat ja teha energiatõhusaid valikuid

10. on seisukohal, et kohalikud ametiasutused, kogukonnad ja inividid peaksid moodustama energiaalase ülemineku selgroo ning et neid tuleks aktiivselt toetada, et aidata neil saada ülejäänud osalejatega võrdväärseteks energiatootjateks ja -tarbijateks;
11. on seisukohal, et isetootmise alustamist ja energiatõhususe meetmete kasutamist takistavad kapitali kättesaadavus, suured esialgsed investeerimiskulud ja pikad tasuvusajad; nõuab seetõttu uute ärimudelite ja innovaatiliste finantsinstrumentide väljaarendamist, et stimuleerida kõikide tarbijate puhul isetootmist, tarbimist ja energiatõhusust; on seisukohal, et see peaks muutuma Euroopa Investeerimispannga, Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi ja struktuurifondide prioriteediks;
12. nõuab stabiilseid ja piisavaid tasustamissüsteeme, et tagada investorite kindlus ja suurendada väikesemahulise taastuenergiatootmise alustamist; on seisukohal, et võrgutariifid ja muud tasud peaksid olema mittediskrimineerivad ja objektiivselt kajastama tarbija mõju elektrivõrgule, kuid samas tagama piisava rahastuse jaotusvõrkude hoolduse ja arenduse jaoks; peab kahetsusväärseks teatavates liikmesriikides hiljuti toimunud järske muutusi toetussüsteemides ning ebaõiglaste ja karistavate maksude või tasude kehtestamist, mis kahjustavad isetootmise jätkuvat laienemist;
13. soovib vähendada miinimumini haldustõkkesid uuele isetootmise suutlikkusele ja asendada pikad tegevusloa andmise menetlused lihtsa teavitamisnõudega; soovib lisada taastuenergia direktiivile selle läbivaatamise käigus konkreetsed sätted tõkete kõrvaldamiseks ja kogukondlike/koostööpõhiste energiasüsteemide edendamiseks;

14. rõhutab vajadust soodsama raamistiku järele üürnike ja korterelamute elanike jaoks, et võimaldada ka neil saada kasu isetootmisest ja energiatõhususe meetmetest;
15. palub komisjonil suurendada toetust nn linnapeade paktile, et seda laiendada ja edasi arendada kui vahendit isetootmise ja energiatõhususe meetmete edendamiseks, kütteostuvõimetuse vastu võitlemiseks, parimate tavade vahetamise soodustamiseks kõigi kohalike ametiasutuste, piirkondade ja liikmesriikide vahel ning selleks, et tagada kõigi kohalike ametiasutuste teadlikkus neile kättesaadavast rahalisest abist;

Tarbimiskaja reguleerimise arenduse edendamine

16. märgib, et tarbimiskaja stimuleerimiseks peaks energiahind kõrgema ja madalama tarbimisega perioodide vahel erinema, ja toetab seetõttu vabatahtlikkusel põhinevat dünaamilist hinnakujundust, mille mõju kõikidele tarbijatele tuleks põhjalikult hinnata; on seisukohal, et dünaamilised tariifid peavad olema läbipaistvad, võrreldavad ja selgelt lahti seletatud;
17. on seisukohal, et tarbijatel peab olema lihtne ja kiire juurdepääs oma energiatarbimise andmetele, mis käsitlevad nii kogust kui ka rahalist kulu, et aidata neil langetada teadlikke otsuseid; on seisukohal, et nutiarvestite kasutuselevõtu korral peaks kehtima kindel õigusraamistik, et tagada tagasiulatuvate arvete esitamise lõpp ning arvestite tõhus kasutuselevõtt, mis on tarbijatele taskukohane ja kütteostuvõimetutele tarbijate jaoks tasuta; rõhutab, et nutiarvestite tõhususest tulenevat kokkuhoidu tuleks võrguettevõtjate ja tarbijate vahel õiglaselt jagada;
18. rõhutab, et aruka tehnoloogia arendamisel ei tohi jätta tähelepanuta kõige haavatavamaid või vähem kaasatud tarbijaid ning sellega ei tohi kaasneda arvete suurenemine;
19. rõhutab vajadust arendada välja arukad seadmed, mis vastavalt hinnasignaalidele reguleerivad automaatselt energia nõudlust;
20. on seisukohal, et kodanike energiaalaste andmete töötlemise ja säilitamisega peavad tegelema erapooletud üksused ning see peab toimuma kooskõlas kehtiva ELi õigusega, milles on sätestatud, et kõigi teda puudutavate andmete omanik on kodanik ning et andmeid tohib edastada kolmandatele osalistele vaid sõnaselge nõusoleku korral; on seisukohal, et lisaks peaks kodanikel olema võimalus kasutada oma õigust teavet parandada ja kustutada;

Tegelemine kütteostuvõimetuse põhjustega

21. nõuab tugeva ELi õigusraamistiku loomist võitlemiseks kütteostuvõimetusega, sealhulgas laiapõhjalist, üldist, kuid mittekvantitatiivset kütteostuvõimetuse määratlust, mis keskendub ideele juurdepääsust taskukohasele energiale kui sotsiaalsest põhiõigusest; nõuab tungivalt, et komisjon seaks tulevastes seadusandlikes ettepanekutes prioriteediks meetmete võtmise kütteostuvõimetuse leevendamiseks ja koostaks 2017. aasta keskpaigaks konkreetse tegevuskava;
22. rõhutab, et andmete parem kättesaadavus ja kogumine on keskse tähtsusega olukorra hindamiseks ja abi võimalikult tulemuslikuks suunamiseks kütteostuvõimetutele

kodanikele;

23. on seisukohal, et energialiidu juhtimise raamistik peaks hõlmama liikmesriikide seatavaid eesmärke ja aruandlust kütteostuvõimetuse kohta ning et välja tuleks arendada kütteostuvõimetuse põhiindikaatorid;
24. on seisukohal, et energiatõhususe meetmed on kütteostuvõimetust käsitlevate strateegiate puhul keskse tähtsusega ning pikas perspektiivis palju odavamad, kui probleemi lahendamine vaid sotsiaalkindlustuse poliitika kaudu; nõuab meetmete võtmist, et seoses hoonete energiatõhususe direktiivi läbivaatamisega seataks olemasolevate hoonete energiatõhusal renoveerimisel prioriteediks kütteostuvõimetud kodanikud; soovib kaaluda eesmärgina energiakulukate kodude vähendamist 2030. aastaks, keskendudes üürikinnisvarale ja sotsiaalkorteritele;
25. nõuab, et läbivaadatud energiatõhususe direktiiv sisaldaks sätet madala sissetulekuga tarbijatele suunatud meetmete märkimisväärse minimaalse protsendi kohta energiatõhususkohustuste süsteemis;
26. nõuab, et energiatõhususe jaoks ettenähtud ELi vahendeid ja isetootmise toetust suunataks kütteostuvõimetutele, madala sissetulekuga tarbijatele ja et neid kasutataks üüri- ja omanike huvide lahknemise küsimuse lahendamiseks;
27. on seisukohal, et täpselt suunatud sotsiaalsed tariifid on madala sissetulekuga ja haavatavate kodanike jaoks üliolulised, mistõttu tuleks neid edendada;
28. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.